

Plan wynikowy (propozycja)

W związku z uszczupleniem przez MEN podstawy programowej, w planie wynikowym zmniejszyła się liczba godzin na realizację obowiązkowych zagadnień.

Uzyskane w ten sposób dodatkowe godziny pozostają do dyspozycji nauczyciela w trakcie roku szkolnego. Zgodnie z założeniami MEN: Ograniczony zakres treści nauczania –

wymagań szczegółowych – da nauczycielom i uczniom więcej czasu na spokojniejszą i bardziej dogłębną realizację programów nauczania.

Plan wynikowy uwzględnia zmiany z 2024 r. wynikające z uszczuplenia podstawy programowej.

Szarym kolorem oznaczono treści, o których realizacji decyduje nauczyciel.

Kursywą oznaczono treści dodatkowe.

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
ROZDZIAŁ I. ELEKTROSTATYKA i PRĄD ELEKTRYCZNY						
Temat 1. E lektryzo- wanie ciał	demonstruje zjawisko elektryzowania ciał przez potarcie	C	X			
	wymienia rodzaje ładunków elektrycznych	A	X			
	opisuje budowę atomu	B		X		
	demonstruje zjawisko wzajemnego oddziaływania ciał naelektryzowanych	C		X		
	wyjaśnia, jakie ładunki się odpychają, a jakie przyciągają	B	X			
	opisuje jakościowo oddziaływanie ładunków jednoimiennych i różnoimiennych	B			X	
	wyjaśnia, na czym polega zjawisko elektryzowania ciał przez potarcie	B			X	

WYMAGANIA

	analizuje kierunek przepływu elektronów podczas elektryzowania ciał przez potarcie	D				X
	wyjaśnia, od czego zależy siła elektryczna występująca między naelektryzowanymi ciałami	B		X		
	podaje jednostkę ładunku	A	X			
	przelicza podwielokrotności jednostki ładunku	C			X	
	bada za pomocą próbnika napięcia znak ładunku zgromadzonego na naelektryzowanym ciele	D				X
Temat 2. Ładunki	demonstruje zjawisko elektryzowania ciał przez dotyk ciałem naelektryzowanym	C	X			
	opisuje elektryzowanie ciał przez dotyk ciałem naelektryzowanym	B		X		

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
elektryczne	wyjaśnia, na czym polega zjawisko elektryzowania ciał	B		X		
	analizuje kierunek przemieszczania się elektronów podczas elektryzowania ciał przez potarcie i dotyk	D				X
	podaje jednostkę ładunku elektrycznego	A	X			
	przelicza podwielokrotności jednostki ładunku	C			X	

WYMAGANIA

	posługuje się pojęciem ładunku elektrycznego jako wielokrotności ładunku elementarnego	C				X
	stosuje zasadę zachowania ładunku do wyjaśniania zjawiska elektryzowania ciał przez potarcie	C				X
	stosuje zasadę zachowania ładunku do wyjaśniania zjawiska elektryzowania ciał przez dotyk ciałem naelektryzowanym	C				X
	analizuje działanie elektroskopu na podstawie opisu jego budowy	B				X
	wyjaśnia, do czego służy elektroskop	B				X
	opisuje budowę metalu (jako przewodnika)	B				X
	opisuje budowę izolatora	B				X
	podaje przykłady przewodników i izolatorów	A	X			
	rozdziela materiały, dzieląc je na przewodniki i izolatory	C	X			
	wykazuje doświadczalnie różnice między elektryzowaniem metali i izolatorów	C				X
	wyjaśnia różnicę między przewodnikiem a izolatorem	B		X		
Temat 3. Indukcja elektrostatyczna	wykazuje doświadczalnie, że ciało naelektryzowane przyciąga drobne przedmioty nienaelektryzowane	C	X			
	wyjaśnia, w jaki sposób ciało naelektryzowane przyciąga ciało obojętne	B				X
	opisuje przemieszczanie się ładunków w przewodnikach pod wpływem oddziaływania ładunku zewnętrznego	B		X		

WYMAGANIA

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
	opisuje przemieszczanie się ładunków w izolatorach pod wpływem oddziaływania ładunku zewnętrznego	B				X
	stosuje pojęcie indukcji elektrostatycznej	C		X		
	wyjaśnia, dlaczego ciała naelektryzowane przyciągają nienaelektryzowane przewodniki	B				X
	wyjaśnia, dlaczego ciała naelektryzowane przyciągają nienaelektryzowane izolatory	B				X
	wyjaśnia, dlaczego listki elektroskopu wychylają się, gdy zbliżymy do niego ciało naelektryzowane	C				X
	informuje, że siły działające między cząsteczkami to siły elektryczne	B		X		
Temat 4. Obwód prądu elektrycznego	wymienia źródła napięcia	A	X			
	opisuje przepływ prądu w przewodnikach jako ruch elektronów	B		X		
	stwierdza, że prąd elektryczny płynie tylko w obwodzie zamkniętym	A	X			
	wyjaśnia, na czym polega zwarcie	B			X	
	rysuje schematy obwodów elektrycznych, stosując umowne symbole graficzne	C		X		

WYMAGANIA

	buduje proste obwody elektryczne według zadanego schematu	C			X	
	wskazuje analogie między zjawiskami, porównując przepływ prądu z przepływem wody	C				X
	odróżnia kierunek przepływu prądu od kierunku ruchu elektronów	B		X		
	wykrywa doświadczalnie, czy dana substancja jest izolatorem czy przewodnikiem	D				X
Temat 5. Prąd elektryczny w cieczech	wyjaśnia, jak powstaje jon dodatni, a jak – jon ujemny	B		X		
	opisuje doświadczenie wykazujące, że niektóre ciecze przewodzą prąd elektryczny	B			X	
	przewiduje wynik doświadczenia wykazującego, że niektóre ciecze przewodzą prąd elektryczny	D				X
	wyjaśnia, na czym polega przepływ prądu elektrycznego w cieczech	B		X		
	opisuje przesyłanie sygnałów z narządów zmysłu do mózgu	B				X
	podaje przykłady praktycznego wykorzystania przepływu prądu w cieczech	A	X			

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
Temat 6. Prąd elektryczny	wyjaśnia, na czym polega jonizacja powietrza	B		X		
	wyjaśnia, na czym polega przepływ prądu elektrycznego w gazach	B		X		

WYMAGANIA

w gazach	podaje przykłady przepływu prądu w zjonizowanych gazach, wykorzystywane lub obserwowane w życiu codziennym	A	X			
	wyjaśnia, do czego służy piorunochron	B			X	
	wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie burzy	B	X			
Temat 7. Napięcie elektryczne i natężenie prądu elektrycznego	definiuje napięcie elektryczne	A		X		
	definiuje natężenie prądu elektrycznego	A		X		
	wymienia jednostki napięcia i natężenia prądu	A	X			
	postępuje się pojęciem napięcia elektrycznego jako wielkości określającej ilość energii potrzebnej do przeniesienia jednostkowego ładunku w obwodzie	C			X	
	przelicza wielokrotności i podwielokrotności jednostek napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego	C			X	
	rozdziela wielkości dane i szukane	B	X			
	rozwiązuje proste zadania, wykorzystując wzory definiujące napięcie elektryczne i natężenie prądu elektrycznego	C			X	
	rozwiązuje zadania, wykorzystując pojęcie pojemności akumulatora	C				X
Temat 8. Praca i moc prądu elek-	wskazuje formy energii, na jakie jest zamieniana energia elektryczna	A	X			
	wyjaśnia, w jaki sposób oblicza się pracę prądu elektrycznego	B	X			

WYMAGANIA

trycznego	wyjaśnia, w jaki sposób oblicza się moc urządzeń elektrycznych	B	X			
	wymienia jednostki pracy i mocy	A	X			
	przelicza wielokrotności i podwielokrotności jednostek pracy i mocy	C			X	

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
	przelicza dżule na kilowatogodziny, a kilowatogodziny na dżule	C			X	
	analizuje schemat przedstawiający moc urządzeń elektrycznych	D				X
	rozdziela wielkości dane i szukane	B	X			
	stosuje do obliczeń związki między pracą i mocą prądu elektrycznego	C			X	
	posługuje się pojęciem mocy do obliczania pracy wykonanej (przez urządzenie)	C		X		
	oblicza koszt zużytej energii elektrycznej	C		X		
	porównuje pracę wykonaną w tym samym czasie przez urządzenia o różnej mocy	C		X		
	analizuje koszty eksploatacji urządzeń elektrycznych o różnej mocy	D				X
	rozwiązuje proste zadania, wykorzystując wzory na pracę i moc prądu elektrycznego	C			X	

WYMAGANIA

	wymienia sposoby oszczędzania energii elektrycznej	A				
	wymienia korzyści dla środowiska naturalnego wynikające ze zmniejszenia zużycia energii elektrycznej	A				X
Temat 9. Pomiar napięcia i natężenia. Wyznaczenie mocy	nazywa przyrządy służące do pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego	A	X			
	określa zakres pomiarowy mierników elektrycznych (woltomierza i amperomierza)	C	X			
	określa dokładność mierników elektrycznych (woltomierza i amperomierza)	C		X		X
	planuje doświadczenie, którego celem jest wyznaczenie mocy żarówki	D				
	rysuje schemat obwodu służącego do pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego	C			X	
	projektuje tabelę pomiarów	D				X
	montuje obwód elektryczny według podanego schematu	C			X	
	mierzy napięcie elektryczne i natężenie prądu elektrycznego, włączając odpowiednio mierniki do obwodu	C		X		
	stosuje do pomiarów miernik uniwersalny	C			X	

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające

WYMAGANIA

I	II	III	IV	V	VI	VII
	podaje niepewność pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego	A		X		
	zapisuje wynik pomiaru, uwzględniając niepewność pomiaru	C				X
	oblicza moc żarówki na podstawie pomiarów	C			X	
Temat 10. Przykłady obwodów elektrycz- nych	wyjaśnia, jakie napięcie elektryczne uzyskujemy, gdy baterie połączymy szeregowo	B		X		
	wyjaśnia, jakie napięcie elektryczne uzyskujemy, gdy baterie połączymy równolegle	B		X		
	podaje przykłady szeregowego połączenia odbiorników energii elektrycznej	A	X			
	rysuje schemat szeregowego połączenia odbiorników energii elektrycznej	C			X	
	uzasadnia, że przez odbiorniki połączone szeregowo płynie prąd o takim samym natężeniu	B				X
	wyjaśnia, że napięcia elektryczne na odbiornikach połączonych szeregowo sumują się	B				X
	podaje przykłady równoległego połączenia odbiorników energii elektrycznej	A	X			
	rysuje schemat równoległego połączenia odbiorników energii elektrycznej	C			X	
	wyjaśnia, dlaczego przy równoległym łączeniu odbiorników jest na nich jednakowe napięcie elektryczne	B				X
	wyjaśnia, dlaczego przy równoległym łączeniu odbiorników prąd z głównego przewodu rozdziela się na poszczególne odbiorniki (np. postępując się analogią hydrodynamiczną)	B				X

WYMAGANIA

ROZDZIAŁ II. ELEKTRYCZNOŚĆ I MAGNETYZM						
Temat 11. Opór elektryczny	wyjaśnia, co jest przyczyną istnienia oporu elektrycznego	B				X
	postuguje się pojęciem oporu elektrycznego jako własnością przewodnika	C			X	
	opisuje sposób obliczania oporu elektrycznego	B	X			
	informuje, że natężenie prądu płynącego przez przewodnik (przy stałej temperaturze) jest proporcjonalne do przyłożonego napięcia	A		X		

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
	podaje jednostkę oporu elektrycznego	A	X			
	przelicza wielokrotności i podwielokrotności jednostki oporu elektrycznego	C			X	
	stosuje do obliczeń związki między napięciem elektrycznym a natężeniem prądu i oporem elektrycznym	C			X	
	oblicza natężenie prądu elektrycznego lub napięcie elektryczne, postępując się proporcjonalnością prostą	C		X		
	wyjaśnia, co to jest opornik elektryczny; postuguje się jego symbolem graficznym	B				X
Temat 12.	planuje doświadczenie, którego celem jest wyznaczenie oporu elektrycznego	D				X

WYMAGANIA

Wyznaczenie oporu elektrycznego	rysuje schemat obwodu elektrycznego	C			X	
	projektuje tabelę pomiarów	C				X
	buduje obwód elektryczny	C		X		
	mierzy napięcie elektryczne i natężenie prądu elektrycznego	C	X			
	zapisuje wyniki pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego w tabeli	C	X			
	oblicza opór, wykorzystując wyniki pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego	C		X		
	sporządza wykres zależności natężenia prądu elektrycznego od napięcia elektrycznego	C			X	
	odczytuje dane z wykresu zależności $I(U)$	C	X			
	oblicza opór elektryczny na podstawie wykresu zależności $I(U)$	C		X		
	rozpoznaje proporcjonalność prostą na podstawie wykresu zależności $I(U)$	B		X		
	porównuje obliczone wartości oporu elektrycznego	C			X	
Temat 13. Domowa sieć elektryczna	wyjaśnia, co to znaczy, że w domowej sieci elektrycznej istnieje napięcie przemienne	B				X
	podaje wartość napięcia skutecznego w domowej sieci elektrycznej	A	X			
	wyjaśnia, do czego służy uziemienie	B			X	

Temat lekcji Cele operacyjne – uczeń:

Kategoria

Wymagania

WYMAGANIA

I	II	celów	podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
		III	IV	V	VI	VII
	wyjaśnia, dlaczego nie wolno dotykać przewodów elektrycznych pod napięciem	B		X		
	opisuje zasady postępowania przy porażeniu elektrycznym	B			X	
	wymienia rodzaje energii, na jakie zamieniana jest energia elektryczna	A	X			
	zapisuje dane i szukane w rozwiązywanych zadaniach	C		X		
	rozwiązuje zadania, w których konieczne jest połączenie wiadomości o przepływie prądu elektrycznego i o ciepłe	C			X	
	rozwiązuje zadania, w których konieczne jest połączenie wiadomości o przepływie prądu elektrycznego ze znajomością praw mechaniki	C				X
	rozwiązuje zadania obliczeniowe, posługując się pojęciem sprawności urządzenia	C				X
Temat 14. Ochrona sieci elektrycznej	wyjaśnia, do czego służą bezpieczniki i co należy zrobić, gdy bezpiecznik rozłączy obwód elektryczny	B	X			
	przewiduje, czy przy danym obciążeniu bezpiecznik rozłączy obwód elektryczny	D			X	
		B				X

WYMAGANIA

Temat 15. Magnesy	wyjaśnia, do czego służą wyłączniki różnicowoprądowe					
	oblicza, czy dany bezpiecznik wyłączy prąd, znając liczbę i moc włączonych urządzeń elektrycznych	C				X
	informuje, że każdy magnes ma dwa bieguny	B	X			
	nazywa bieguny magnetyczne magnesów stałych	A	X			
	informuje, że w żelazie występują domeny magnetyczne	A	X			
	opisuje oddziaływanie magnesów	B		X		
	podaje przykłady zastosowania magnesów	A	X			
	wskazuje bieguny magnetyczne Ziemi	A		X		
	opisuje zasadę działania kompasu	B			X	
	wyjaśnia, dlaczego w pobliżu magnesu żelazo też staje się magnesem	B				X
wyjaśnia, dlaczego nie mogą istnieć pojedyncze bieguny magnetyczne	B				X	

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
	demonstruje zachowanie igły magnetycznej w pobliżu magnesu	B	X			

WYMAGANIA

Temat 16. Prąd elektryczny i magnetyzm	opisuje zachowanie igły magnetycznej w pobliżu przewodnika z prądem	B			X	
	opisuje budowę elektromagnesu	B	X			
	opisuje działanie elektromagnesu	B		X		
	wyjaśnia rolę rdzenia w elektromagnesie	B		X		
	opisuje wzajemne oddziaływanie magnesów z elektromagnesami	B			X	
	wyjaśnia przyczynę namagnesowania magnesów trwałych	B				X
	podaje przykłady zastosowania elektromagnesów	A	X			
	Temat 17 Silnik elektryczny	opisuje doświadczenie, w którym energia elektryczna zamienia się w energię mechaniczną	B			
opisuje budowę silnika elektrycznego	B		X			

WYMAGANIA

	informuje, że magnes działa na przewodnik z prądem siłą magnetyczną	A	X			
	wyjaśnia działanie silnika elektrycznego prądu stałego	B			X	
	podaje przykłady zastosowania silników zasilanych prądem stałym	A	X			
ROZDZIAŁ III. DRGANIA I FALE						
Temat 18. Ruch drgający	opisuje ruch okresowy wahadła matematycznego	B			X	
	wskazuje położenie równowagi ciała w ruchu drgającym	A	X			
	definiuje: amplitudę, okres i częstotliwość drgań	A		X		
	nazywa jednostki: amplitudy, okresu i częstotliwości	A	X			
	podaje przykłady drgań mechanicznych	A	X			
	mierzy czas wahnięć wahadła (np. dziesięciu), wykonując kilka pomiarów	C	X			
	oblicza średni czas ruchu wahadła na podstawie pomiarów	C		X		

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania	
			podstawowe	ponadpodstawowe

WYMAGANIA

			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
	oblicza okres drgań wahadła, wykorzystując wynik pomiaru czasu	C	X			
	zapisuje wynik obliczenia jako przybliżony	C			X	
	oblicza częstotliwość drgań wahadła	C			X	
	wyjaśnia, dlaczego nie mierzymy czasu jednego drgania, lecz 10, 20 lub 30 drgań	B			X	
Temat 19. Wykresy ruchu drga- jącego	wyznacza doświadczalnie kształt wykresu zależności położenia wahadła od czasu	D				X
	odczytuje z wykresu położenie wahadła w danej chwili (i odwrotnie)	C			X	
	informuje, że z wykresu zależności położenia wahadła od czasu można odczytać amplitudę i okres drgań	A	X			
	wyznacza: amplitudę, okres i częstotliwość drgań na podstawie wykresu zależności położenia od czasu	C		X		
	wymienia różne rodzaje drgań	A		X		
Temat 20. Przemiany energii w ruchu drzającym	analizuje przemiany energii w ruchu wahadła matematycznego, stosując zasadę zachowania energii	D				X
	wskazuje punkty toru, w których wahadło osiąga największą i najmniejszą (zerową) energię potencjalną grawitacji	A		X		
	wskazuje punkty toru, w których wahadło osiąga największą i najmniejszą (zerową) energię kinetyczną	A		X		

WYMAGANIA

	wyjaśnia, na jakich etapach ruchu wahadła energia potencjalna rośnie, a na jakich – maleje	B			X	
	wyjaśnia, na jakich etapach ruchu wahadła energia kinetyczna rośnie, a na jakich – maleje	B			X	
Temat 21. Fale	podaje przykłady fal	A	X			
	opisuje mechanizm przekazywania drgań z jednego do drugiego punktu ośrodka w przypadku fal na napiętej linie	B				X
	opisuje falę, posługując się pojęciami: amplitudy, okresu, częstotliwości, prędkości i długości fali	B		X		
	opisuje rozchodzenie się fali mechanicznej jako proces przekazywania energii	B				X

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
	bez przenoszenia materii					
	posługuje się pojęciem prędkości rozchodzenia się fali	C		X		
	stosuje do obliczeń zależność między długością fali, prędkością i okresem (wraz z jednostkami)	C			X	
	odczytuje z wykresu zależności $x(t)$ amplitudę i okres drgań	C	X			

WYMAGANIA

Temat 22. Dźwięk	odczytuje z wykresu zależności $y(x)$ amplitudę i długość fali	C	X			
	podaje przykłady ciał, które są źródłami dźwięków	A	X			
	wyjaśnia, dlaczego dźwięk nie może się rozchodzić w próżni	B			X	
	opisuje mechanizm przekazywania drgań z jednego do drugiego punktu ośrodka podczas rozchodzenia się fal dźwiękowych w powietrzu	B				X
	opisuje sposoby wytwarzania dźwięku w instrumentach muzycznych, głośnikach itd.	B				X
	stwierdza, że prędkość rozchodzenia się dźwięku zależy od rodzaju ośrodka	A		X		
	porównuje prędkości dźwięków w różnych ośrodkach	C		X		
	oblicza czas lub drogę pokonywaną przez dźwięk w różnych ośrodkach	C			X	
Temat 23. Wysokość dźwięku	wymienia wielkości fizyczne, od których zależy wysokość dźwięku	A		X		
	demonstruje dźwięki o różnych częstotliwościach (z wykorzystaniem drgającego przedmiotu lub instrumentu muzycznego)	C	X			
	wytwarza dźwięki o częstotliwości większej i mniejszej od częstotliwości danego dźwięku za pomocą dowolnego ciała drgającego lub instrumentu muzycznego	C		X		
	rysuje wykresy fal dźwiękowych różniących się wysokością	C				X
	wymienia wielkości fizyczne, od których zależy głośność dźwięku	A		X		
	wytwarza dźwięk głośniejszy i cichszy od danego dźwięku za pomocą dowolnego ciała drgającego lub instrumentu muzycznego	C	X			

WYMAGANIA

	rysuje wykresy fal dźwiękowych różniących się amplitudą	C				X
	porównuje dźwięki na podstawie wykresów zależności $x(t)$	C			X	

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
	rozdziela: dźwięki słyszalne, ultradźwięki i infradźwięki	B	X			
	podaje przykłady źródeł: dźwięków słyszalnych, ultradźwięków i infradźwięków oraz ich zastosowań	A		X		
	wyjaśnia, na czym polega echolokacja	B			X	
Temat 24. Fale elektromagnetyczne	stwierdza, że fala elektromagnetyczna może się rozchodzić w próżni	A	X			
	wyjaśnia, że fale elektromagnetyczne różnią się częstotliwością (i długością)	B		X		
	stwierdza, że w próżni wszystkie rodzaje fal elektromagnetycznych rozchodzą się z jednakową prędkością	A	X			
	podaje przybliżoną prędkość fal elektromagnetycznych w próżni	A		X		
	nazywa rodzaje fal elektromagnetycznych (radiowe, mikrofalowe, promieniowanie podczerwone, światło widzialne, promieniowanie nadfioletowe,	A				

WYMAGANIA

Temat 25. Energia fal elektromagnetycznych	promieniowanie					
	rentgenowskie i promieniowanie gamma]					
	podaje przykłady zastosowania różnych rodzajów fal elektromagnetycznych	A				X
	stosuje do obliczeń zależność między długością fali, prędkością i okresem	C			X	
	informuje, że każde ciało wysyła promieniowanie cieplne	A		X		
	Informuje, że promieniowanie cieplne jest falą elektromagnetyczną	A			X	
	informuje, że częstotliwość fali wysyłanej przez ciało zależy od jego temperatury	A				X
	stwierdza, że ciała ciemne pochłaniają więcej promieniowania niż ciała jasne	A			X	
	wyjaśnia, jakie ciała bardziej się nagzewają: jasne czy ciemne	B				X
	wyjaśnia zjawisko efektu cieplarnianego	B				X

WYMAGANIA

Temat dodatkowy. Rezonans	wyjaśnia zjawisko rezonansu mechanicznego	B			X	
	opisuje doświadczenie ilustrujące zjawisko rezonansu mechanicznego	B		X		
	podaje przykłady zjawiska rezonansu mechanicznego	A	X			
	wyjaśnia rolę rezonansu w konstrukcji i działaniu instrumentów muzycznych	B				X

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
	podaje przykłady rezonansu fal elektromagnetycznych	A				X
ROZDZIAŁ IV. OPTYKA						
Temat 26. Światło i cień	wymienia przykłady ciał, które są źródłami światła	A	X			
	wyjaśnia, co to jest promień światła	B	X			
	wymienia rodzaje wiązek światła	A	X			
	demonstruje zjawisko prostoliniowego rozchodzenia się światła	B		X		
	opisuje doświadczenie, w którym można otrzymać cień i półcień	B		X		
	przedstawia graficznie tworzenie cienia i półcienia (przy zastosowaniu jednego lub dwóch źródeł światła)	C				X

WYMAGANIA

	wyjaśnia powstawanie obszarów cienia i półcienia za pomocą prostoliniowego rozchodzenia się światła w ośrodku jednorodnym	B				X
Temat 27. Widzimy dzięki światłu	wyjaśnia, dlaczego widzimy	B	X			
	opisuje budowę i zasadę działania kamery obskury	B		X		
	buduje kamerę obskurę i wyjaśnia, do czego ten wynalazek służył w przeszłości	D				X
	rozwiązuje zadania, wykorzystując własności trójkątów podobnych	C			X	
	opisuje różnice między ciałem przezroczystym a ciałem nieprzezroczystym	B		X		
	wskazuje w otoczeniu ciała przezroczyste i nieprzezroczyste	A	X			
	wyjaśnia, dlaczego niektóre ciała wydają się jaśniejsze, a inne ciemniejsze	B				X
Temat 28. Załamania światła	wyjaśnia, na czym polega zjawisko załamania światła	B		X		
	wskazuje kąt padania i kąt załamania światła	A	X			
	wskazuje sytuacje, w jakich można obserwować załamanie światła	A	X			
	demonstruje zjawisko załamania światła na granicy ośrodków	C		X		

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII

WYMAGANIA

	opisuje jakościowo zjawisko załamania światła na granicy dwóch ośrodków różniących się prędkością rozchodzenia się światła	B			X	
	rysuje bieg promienia przechodzącego z jednego ośrodka przezroczystego do drugiego (jakościowo, znając prędkość rozchodzenia się światła w tych ośrodkach); wskazuje kierunek załamania	C				X
	wyjaśnia, na czym polega zjawisko fatamorgany	B				X
Temat 29. Soczewki	wskazuje oś optyczną soczewki	A	X			
	posługuje się pojęciem ogniska soczewki	A		X		
	rozdziela po kształcie soczewki skupiającą i rozpraszającą	B	X			
	opisuje bieg promieni równoległych do osi optycznej, przechodzących przez soczewki skupiającą i rozpraszającą	B				X
	rysuje dalszy bieg promieni padających na soczewkę równoległe do jej osi optycznej	C			X	
	wskazuje praktyczne zastosowania soczewek	A	X			
Temat 30. Obrazy tworzone przez soczewkę skupiającą	nazywa cechy obrazu wytworzonego przez soczewkę	A		X		
	wyjaśnia zasadę działania lupy	B			X	
	posługuje się lupą	A	X			
	wyjaśnia pojęcia obrazu rzeczywistego i obrazu pozornego	B				X

WYMAGANIA

Temat 32. Obrazy tworzone przez soczewkę rozpraszającą	wymienia cechy obrazu tworzonego przez soczewkę rozpraszającą	A		X		
Temat 33. Oko i aparat fotograficzny	wymienia cechy obrazu wytworzonego przez soczewkę oka	A	X			
	wyjaśnia, dlaczego jest możliwe ostre widzenie przedmiotów dalekich i bliskich	B		X		

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
	wyjaśnia rolę źrenicy oka	B		X		
	wyjaśnia, w jaki sposób w oczach różnych zwierząt powstaje ostry obraz	B				X
	wyjaśnia pojęcia dalekowzroczności i krótkowzroczności	B			X	
	opisuje rolę soczewek w korygowaniu wad wzroku	B				X
	opisuje budowę aparatu fotograficznego	B	X			
	wymienia cechy obrazu otrzymywanego w aparacie fotograficznym	A	X			

WYMAGANIA

	porównuje działanie oka i aparatu fotograficznego	B			X	
Temat 34. Zwierciadła płaskie	bada doświadczalnie zjawisko odbicia światła	C		X		
	postępuje się pojęciami kąta padania i kąta odbicia światła	B	X			
	rysuje dalszy bieg promieni świetlnych padających na zwierciadło, zaznacza kąt padania i kąt odbicia światła	C	X			
	analizuje bieg promieni wychodzących z punktu w różnych kierunkach, a następnie odbitych od zwierciadła płaskiego	D				X
	opisuje zjawisko rozproszenia światła przy odbiciu od powierzchni chropowatej	B				X
	wyjaśnia działanie światłka odblaskowego	B			X	
	rysuje konstrukcyjnie obrazy pozorne wytworzone w zwierciadle płaskim	C			X	
	nazywa cechy obrazu powstałego w zwierciadle płaskim	A		X		
	wyjaśnia powstawanie obrazu pozornego w zwierciadle płaskim (wykorzystując prawo odbicia)	B				X
	wymienia zastosowania zwierciadeł płaskich	A	X			
Temat 35. Zwierciadła	opisuje zwierciadło wklęsłe	B	X			
	postępuje się pojęciem ogniska zwierciadła	B		X		

Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria	Wymagania			
--------------	--------------------------	-----------	-----------	--	--	--

WYMAGANIA

I	II	III	podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
			IV	V	VI	VII
wklęsłe	opisuje skupianie się promieni w zwierciadle wklęsłym	B		X		
	wymienia zastosowania zwierciadeł wklęsłych	A	X			
Temat 36. Zwierciadła wypukłe	opisuje zwierciadło wypukłe	B	X			
	postępuje się pojęciem ogniska pozornego zwierciadła	B		X		
	opisuje bieg promieni odbitych od zwierciadła wypukłego	B			X	
	demonstruje powstawanie obrazów za pomocą zwierciadła wypukłego	C			X	
	wymienia zastosowania zwierciadeł wypukłych	A	X			
Temat dodatkowy. Luneta, mikroskop	opisuje budowę lunety	B			X	
	wymienia zastosowania lunety	A		X		
	opisuje powstawanie obrazu w lunecie	B				X
	opisuje budowę mikroskopu	B			X	
	wymienia zastosowania mikroskopu	A		X		
	opisuje powstawanie obrazu w mikroskopie	B				X
	porównuje obrazy uzyskane w lunecie i mikroskopie	B				X

WYMAGANIA

Temat 37. Barwy	opisuje światło białe jako mieszaninę barw (fal o różnych częstotliwościach)	B	X			
	demonstruje rozszczepienie światła białego w pryzmacie (jako potwierdzenie, że światło białe jest mieszaniną barw)	C		X		
	opisuje światło lasera jako światło jednobarwne	B		X		
	demonstruje brak rozszczepienia światła lasera w pryzmacie (jako potwierdzenie, że światło lasera jest jednobarwne)	C		X		
	opisuje zjawisko rozszczepienia światła za pomocą pryzmatu	B			X	
	wymienia barwę światła, która po przejściu przez pryzmat najmniej odchyła się od pierwotnego kierunku, oraz barwę, która odchyła się najbardziej	A				X
Temat lekcji	Cele operacyjne – uczeń:	Kategoria celów	Wymagania			
			podstawowe		ponadpodstawowe	
			konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
I	II	III	IV	V	VI	VII
	wyjaśnia, z czego wynika barwa nieprzezroczystego przedmiotu	B				X
	wyjaśnia, z czego wynika barwa ciała przezroczystego	B				X
Temat dodatkowy. Składanie barw	<i>bada za pomocą pryzmatu, czy światło, które widzimy, powstało w wyniku zmieszania barw</i>	D			X	
	wymienia podstawowe barwy światła	A	X			
	<i>informuje, że dodając trzy barwy: niebieską, czerwoną i zieloną, w różnych proporcjach, możemy otrzymać światło o dowolnej barwie</i>	A		X		

	wyjaśnia mechanizm widzenia barw	B				X	
	informuje, że z połączenia światła niebieskiego i zielonego otrzymujemy cyjan, a z połączenia światła niebieskiego i czerwonego – magentę	A			X		
	odróżnia mieszanie farb od składania barw światła	B				X	
	wymienia podstawowe kolory farb	A			X		

WYMAGANIA

KONIECZNE	PODSTAWOWE	ROZSZERZAJĄCE	DOPEŁNIAJĄCE			
OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA		OCENA CELUJĄCA	
	informuje, w jaki sposób uzyskuje się barwy w telewizji kolorowej i monitorach komputerowych	A	X			
	informuje, że z podstawowych kolorów farb uzyskuje się barwy w druku i drukarkach komputerowych	A		X		

Przedmiotowy system oceniania (propozycja)

W związku z uszczupleniem przez MEN podstawy programowej, w przedmiotowym systemie nauczania zmniejszyła się liczba godzin na realizację obowiązkowych zagadnień. Uzyskane w ten sposób dodatkowe godziny pozostają do dyspozycji nauczyciela w trakcie roku szkolnego. Zgodnie z założeniami MEN: *Ograniczony zakres treści nauczania – wymagań szczegółowych – da nauczycielom i uczniom więcej czasu na spokojniejszą i bardziej dogłębną realizację programów nauczania.*

WYMAGANIA

ROZDZIAŁ I. ELEKTROSTATYKA I PRĄD ELEKTRYCZNY

Uczeń

- demonstruje zjawisko elektryzowania ciał przez potarcie
- wymienia rodzaje ładunków elektrycznych
- wyjaśnia, jakie ładunki się odpychają, a jakie przyciągają
- podaje jednostkę ładunku
- demonstruje zjawisko elektryzowania ciał przez dotyk ciałem naelektryzowanym
- podaje jednostkę ładunku elektrycznego
- podaje przykłady przewodników i izolatorów
- rozdziela materiały, dzieląc je na przewodniki i izolatory
- wykazuje doświadczalnie, że ciało naelektryzowane przyciąga drobne przedmioty nienaelektryzowane
- wymienia źródła napięcia
- stwierdza, że prąd elektryczny płynie tylko w obwodzie zamkniętym
- podaje przykłady praktycznego wyko-

Uczeń

- opisuje budowę atomu
- wyjaśnia, na czym polega zjawisko elektryzowania ciał przez potarcie
- wyjaśnia, od czego zależy siła elektryczna występująca między naelektryzowanymi ciałami
- opisuje elektryzowanie ciał przez dotyk ciałem naelektryzowanym
- wyjaśnia, na czym polega zjawisko elektryzowania ciał
- wyjaśnia różnicę między przewodnikiem a izolatorem
- opisuje przemieszczanie się ładunków w przewodnikach pod wpływem oddziaływania ładunku zewnętrznego
- stosuje pojęcie indukcji elektrostatycznej
- informuje, że siły działające między cząsteczkami to siły elektryczne
- opisuje przepływ prądu w przewodnikach jako ruch elektronów
- rysuje schematy obwodów elektrycznych,

Uczeń

- opisuje jakościowo oddziaływanie ładunków jednoimiennych i różnoimiennych
- przelicza podwielokrotności jednostki ładunku
- stosuje zasadę zachowania ładunku do wyjaśniania zjawiska elektryzowania ciał przez potarcie
- stosuje zasadę zachowania ładunku do wyjaśniania zjawiska elektryzowania ciał przez dotyk ciałem naelektryzowanym
- analizuje działanie elektroskopu na podstawie opisu jego budowy
- wyjaśnia, do czego służy elektroskop
- opisuje budowę metalu (przewodnika)
- wykazuje doświadczalnie różnice między elektryzowaniem metali i izolatorów
- wyjaśnia, w jaki sposób ciało naelektryzowane przyciąga ciało obojętne
- wyjaśnia, na czym polega zwarciętnie
- buduje proste obwody elektryczne

Uczeń

- analizuje kierunek przemieszczania się elektronów podczas elektryzowania ciał przez potarcie
- bada za pomocą próbnika napięcia znak ładunku zgromadzonego na naelektryzowanym ciele
- analizuje kierunek przemieszczania się elektronów podczas elektryzowania ciał przez potarcie i dotyk
- posługuje się pojęciem ładunku elektrycznego jako wielokrotności ładunku elementarnego
- opisuje przemieszczanie się ładunków w izolatorach pod wpływem oddziaływania ładunku zewnętrznego
- wyjaśnia, dlaczego ciała naelektryzowane przyciągają nienaelektryzowane przewodniki
- wyjaśnia, dlaczego ciała naelektryzowane przyciągają nienaelektryzowane izolatory

Uczeń

- opisuje przesłanie sygnałów z narządów zmysłu do mózgu
- rozwiązuje zadania, wykorzystując pojęcie pojemności akumulatora
- planuje doświadczenie, którego celem jest wyznaczenie mocy żarówki
- projektuje tabelę pomiarów
- zapisuje wynik pomiaru, uwzględniając niepewność pomiaru
- uzasadnia, że przez odbiorniki połączone szeregowo płynie

Przedmiotowy system oceniania uwzględnia zmiany z 2024 r. wynikające z uszczuplenia podstawy programowej. Szarym kolorem oznaczono treści, o których realizacji decyduje nauczyciel.

Kursywą oznaczono treści dodatkowe.

W tabeli przedstawiono wymagania na poszczególne oceny. Wymagania na kolejne oceny się kumulują – obejmują również wymagania na oceny niższe.

WYMAGANIA**WYMAGANIA****KONIECZNE****PODSTAWOWE****ROZSZERZAJĄCE****DOPEŁNIAJĄCE**

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

OCENA DOSTATECZNA

OCENA DOBRA

OCENA BARDZO DOBRA

OCENA CELUJĄCA

WYMAGANIA

<p>rzystania przepływu prądu w cieczach</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady przepływu prądu w zjonizowanych gazach, wykorzystywane lub obserwowane w życiu codziennym • wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie burzy • wymienia jednostki napięcia i natężenia prądu • rozróżnia wielkości dane i szukane • wskazuje formy energii, na jakie jest zamieniana energia elektryczna • wyjaśnia, w jaki sposób oblicza się pracę prądu elektrycznego • wyjaśnia, w jaki sposób oblicza się moc urządzeń elektrycznych • wymienia jednostki pracy i mocy • nazywa przyrządy służące do pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego • określa zakres pomiarowy mierników elektrycznych (woltomierza i amperomierza) • podaje przykłady równoległego połączenia odbiorników energii elektrycznej 	<p>stosując umowne symbole graficzne</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnia kierunek przepływu prądu od kierunku ruchu elektronów • wyjaśnia, jak powstaje jon dodatni, a jak – jon ujemny • wyjaśnia, na czym polega przepływ prądu elektrycznego w cieczach • wyjaśnia, na czym polega jonizacja powietrza • wyjaśnia, na czym polega przepływ prądu elektrycznego w gazach • definiuje napięcie elektryczne • definiuje natężenie prądu elektrycznego • posługuje się pojęciem mocy do obliczania pracy wykonanej (przez urządzenie) • oblicza koszt zużytej energii elektrycznej • porównuje pracę wykonaną w tym samym czasie przez urządzenia o różnej mocy • określa dokładność mierników elektrycznych (woltomierza i amperomierza) • mierzy napięcie elektryczne i natężenie prądu, elektrycznego, włączając odpowiednio mierniki do obwodu • podaje niepewność pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego • wyjaśnia, jakie napięcie elektryczne uzyskujemy, gdy baterie połączymy szeregowo 	<p>według zadanego schematu</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje doświadczenie wykazujące, że niektóre cieczki przewodzą prąd elektryczny • wyjaśnia, do czego służy piorunochron • posługuje się pojęciem napięcia elektrycznego jako wielkości określającej ilość energii potrzebnej do przeniesienia jednostkowego ładunku w obwodzie • przelicza wielokrotności i podwielokrotności jednostek napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego • przelicza wielokrotności i podwielokrotności jednostek pracy i mocy • przelicza dżule na kilowatogodziny, a kilowatogodziny na dżule • stosuje do obliczeń związku między pracą i mocą prądu elektrycznego • rozwiązuje proste zadania, wykorzystując wzory na pracę i moc prądu elektrycznego • rysuje schemat obwodu służącego do pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego • montuje obwód elektryczny według podanego schematu • stosuje do pomiarów miernik uniwersalny • oblicza moc żarówki na podstawie pomiarów • rysuje schemat szeregowego połączenia odbiorników energii elektrycznej • rysuje schemat równoległego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje analogie między zjawiskami, porównując przepływ prądu z przepływem wody • wykrywa doświadczalnie, czy dana substancja jest izolatorem, czy przewodnikiem • przewiduje wynik doświadczenia wykazującego, że niektóre cieczki przewodzą prąd elektryczny • analizuje schemat przedstawiający wielkości natężenia prądu elektrycznego oraz napięcia elektrycznego spotykane w przyrodzie i wykorzystywane w urządzeniach elektrycznych • analizuje schemat przedstawiający moc urządzeń elektrycznych • analizuje koszty eksploatacji urządzeń elektrycznych o różnej mocy • wymienia sposoby oszczędzania energii elektrycznej • wymienia korzyści dla środowiska naturalnego wynikające ze zmniejszenia zużycia energii elektrycznej • wyjaśnia, że napięcia elektryczne na odbiornikach połączonych szeregowo sumują się • wyjaśnia, dlaczego przy równoległym łączeniu odbiorników jest na nich jednakowe napięcie elektryczne • wyjaśnia, dlaczego przy równoległym łączeniu odbiorników prąd z głównego przewodu rozdziela się na poszczególne odbiorniki (np. posługując się analogią hydrodynamiczną) 	<p>prąd o takim samym natężeniu</p>
---	---	---	---	-------------------------------------

WYMAGANIA

połączenia odbiorników energii elektrycznej

KONIECZNE**OCENA DOPUSZCZAJĄCA****Uczeń**

- opisuje sposób obliczania oporu elektrycznego
- podaje jednostkę oporu elektrycznego
- mierzy napięcie elektryczne i natężenie prądu elektrycznego

<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje wyniki pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego w tabeli • odczytuje dane z wykresu zależności $I(U)$ • podaje wartość napięcia skutecznego w domowej sieci elektrycznej • wymienia rodzaje energii, na jakie zamieniana jest energia elektryczna • wyjaśnia, do czego służą bezpieczniki i co należy zrobić, gdy bezpiecznik rozłączy obwód elektryczny • informuje, że każdy magnes ma dwa bieguny • nazywa bieguny magnetyczne magnesów stałych • informuje, że w żelazie występują domeny magnetyczne • podaje przykłady zastosowania magnesów • demonstruje zachowanie igły magnetycznej w pobliżu magnesu • opisuje budowę elektromagnesu • podaje przykłady zastosowania elektromagnesów • informuje, że magnes działa na przewodnik z prądem stałą magnetyczną • podaje przykłady zastosowania silników zasilanych prądem stałym <p>PODSTAWOWE</p>	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • informuje, że natężenie prądu płynącego przez przewodnik (przy stałej proporcjonalne do • oblicza natężenie prądu elektrycznego proporcjonalnością prostą • buduje obwód elektryczny • oblicza opór elektryczny, wykorzystując prąd elektrycznego od napięcia • oblicza opór elektryczny na podstawie wykresu zależności $I(U)$ • rozpoznaje proporcjonalność prostą na zależności $I(U)$ porażeniu elektrycznym • wyjaśnia, dlaczego nie wolno dotykać napięciem jest połączenie • zapisuje dane i szukane w rozwiązanych zadaniach • opisuje oddziaływanie magnesów • wskazuje bieguny magnetyczne Ziemi • opisuje działanie elektromagnesu • wyjaśnia rolę rdzenia w elektromagnesie prądem • opisuje wzajemne oddziaływanie magnesów z elektromagnesami • wyjaśnia działanie silnika elektrycznego prądu stałego <p>ROZSZERZAJĄCE</p>	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem oporu elektrycznego jako własnością przewodnika • przelicza wielokrotności i podwielokrotności jednostki oporu elektrycznego • stosuje do obliczeń związków między prądem i oporem elektrycznym • rysuje schemat obwodu elektrycznego • sporządza wykres zależności natężenia prądu od napięcia • rozwiązuje zadania obliczeniowe, prąd, znając liczbę i natężenia prądu elektrycznego • porównuje obliczone wartości oporu elektrycznego • wyjaśnia, do czego służy uziemienie • opisuje zasady postępowania przy porażeniu elektrycznym • wyjaśnia, dlaczego nie mogą istnieć różnice • rozwiązuje zadania, w których konieczne jest połączenie • wyjaśnia przyczynę namagnesowania o przepływie prądu elektrycznego i o ciepłe • przewiduje, czy przy danym obciążeniu bezpiecznik rozłączy obwód elektryczny • opisuje zasadę działania kompasu • opisuje zachowanie igły magnetycznej <p>DOPEŁNIAJĄCE</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co jest przyczyną istnienia oporu elektrycznego w których konieczne jest temperaturze) jest połączenie przyłożonego napięcia wiadomości • planuje doświadczenie, którego celem o przepływie prądu lub napięcie elektrycznego ze • projektuje tabelę pomiarów • wyjaśnia, co to znaczy, że w domowej sieci elektrycznej istnieje napięcie • oblicza, czy dany i moc włączonych urządzeń elektrycznych • wyjaśnia, dlaczego w pobliżu magnesu żelazo też staje się magnese • wyjaśnia, do czego pojedyncze bieguny magnetyczne przewodów elektrycznych pod magnesów trwałych • opisuje doświadczenie, w którym energia elektryczna zamienia się w energię mechaniczną • opisuje budowę silnika elektrycznego w pobliżu przewodnika z
--	---	--	---

OCENA DOSTATECZNA

OCENA Dобра

OCENA BARDZO Dobra

OCENA CELUJĄCA

ROZDZIAŁ II. ELEKTRYCZNOŚĆ I MAGNETYZM

KONIECZNE

PODSTAWOWE

ROZSZERZAJĄCE

DOPEŁNIAJĄCE

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

OCENA DOSTATECZNA

OCENA DOBRA

OCENA BARDZO DOBRA

OCENA CELUJĄCA

Uczeń

- wskazuje położenie równowagi ciała w ruchu drgającym
- nazywa jednostki: amplitudy, okresu i częstotliwości
- podaje przykłady drgań mechanicznych
- mierzy czas wahnięć wahadła (np. dziesięciu), wykonując kilka pomiarów
- oblicza okres drgań wahadła, wykorzystując wynik pomiaru czasu
- informuje, że z wykresu zależności położenia wahadła od czasu można odczytać amplitudę i okres drgań
- podaje przykłady fal
- odczytuje z wykresu zależności $x(t)$ amplitudę i okres drgań
- odczytuje z wykresu zależności $y(x)$ amplitudę i długość fali
- podaje przykłady ciał, które są źródłami dźwięków
- demonstruje dźwięki o różnych częstotliwościach (z wykorzystaniem drgającego przedmiotu lub instrumentu muzycznego)
- wytwarza dźwięk głośniejszy i cichszy od danego dźwięku za pomocą dowolnego ciała drgającego lub instrumentu muzycznego
- rozróżnia: dźwięki słyszalne, ultradźwięki i infradźwięki
- stwierdza, że fala elektromagnetyczna może się rozchodzić w próżni

- stwierdza, że w próżni wszystkie rodzaje ROZDZIAŁ III. DRGANIA i FALE

Uczeń

- definiuje: amplitudę, okres i częstotliwość wahadła drgań matematycznego
- oblicza średni czas ruchu wahadła na przybliżony podstawie pomiarów
- wyznacza: amplitudę, okres i częstotliwość czasu drgań na podstawie wykresu zależności położenia od czasu
- wymienia różne rodzaje drgań
- wskazuje punkty toru, w których wahadło w danej chwili (i odwrotnie)
- wyjaśnia, na jakich etapach ruchu osiąga największą i najmniejszą (zerową) wahadła energia potencjalna rośnie, energię potencjalną grawitacji a na jakich – maleje
- wskazuje punkty toru, w których wahadło
- wyjaśnia, na jakich etapach ruchu osiąga największą i najmniejszą (zerową)

energję kinetyczną

- opisuje falę, postugując się pojęciami: amplitudy, okresu, częstotliwości, prędkości i długości fali
- postuguje się pojęciem prędkości rozchodzenia się fali długością fali, prędkością i okresem

- stwierdza, że prędkość rozchodzenia się dźwięku zależy od rodzaju ośrodka (wraz z jednostkami)

Uczeń

- opisuje ruch okresowy
- zapisuje wynik obliczenia jako
- oblicza częstotliwość drgań wahadła
- wyjaśnia, dlaczego nie mierzymy jednego drgania, lecz 10, 20 lub 30 drgań

- odczytuje z wykresu położenie wahadła
- wskazuje punkty toru, w których ciało osiąga największą i najmniejszą (zerową) energię kinetyczną
- stosuje do obliczeń zależność między

- wskazuje punkty toru, w których ciało osiąga największą i najmniejszą (zerową) energię kinetyczną
- stosuje do obliczeń zależność między
- wyjaśnia, dlaczego dźwięk nie może się

- porównuje prędkości dźwięków rozchodząc w próżni w różnych ośrodkach
- oblicza czas lub drogę pokonywaną
- wymienia wielkości fizyczne, od których przez dźwięk w różnych ośrodkach zależy wysokość dźwięku
  - porównuje dźwięki na podstawie
- wytwarza dźwięki o częstotliwości większej i mniejszej od częstotliwości wyjaśnia, na czym polega echolokacja danego dźwięku za pomocą
  - stosuje do obliczeń zależność między dowolnego ciała drgającego lub długością fali, prędkością i okresem instrumentu muzycznego
- wymienia wielkości fizyczne, od których jest falą elektromagnetyczną zależy głośność dźwięku

stwierdza, że ciała ciemne pochłaniają

Uczeń

- wyznacza doświadczalnie kształt wykresu zależności położenia wahadła od czasu
- opisuje mechanizm przekazywania drgań z jednego do drugiego punktu ośrodka w przypadku fal na napiętej linie
- opisuje rozchodzenie się fali mechanicznej jako proces przekazywania energii bez przenoszenia materii
- opisuje mechanizm przekazywania drgań z jednego do drugiego punktu ośrodka informuje, że promieniowanie się fal dźwiękowych w powietrzu
- opisuje sposoby wytwarzania dźwięku w instrumentach muzycznych, głośnikach itd.

Uczeń:

- rysuje wykresy fal dźwiękowych różniących się wysokością

KONIECZNE**OCENA DOPUSZCZAJĄCA**

fal elektromagnetycznych rozchodzą się z jednakową prędkością

- *podaje przykłady zjawiska rezonansu mechanicznego*

Uczeń

- wymienia przykłady ciał, które są źródłami światła
- wyjaśnia, co to jest promień światła
- wymienia rodzaje wiązek światła
- wyjaśnia, dlaczego widzimy
- wskazuje w otoczeniu ciała przezroczyste i nieprzezroczyste
- wskazuje kąt padania i kąt załamania światła
- wskazuje sytuacje, w jakich można obserwować załamanie światła
- wskazuje oś optyczną soczewki

- nazywa rodzaje fal elektromagnetycznych (radiowe, mikrofałe, promieniowanie podczerwone, światło widzialne, promieniowanie nadfioletowe, promieniowanie rentgenowskie i promieniowanie gamma)
- podaje przykłady zastosowania różnych rodzajów fal elektromagnetycznych
- informuje, że częstotliwość fali wysyłanej przez ciało zależy od jego temperatury

PODSTAWOWE**OCENA DOSTATECZNA**

- rozróżnia po kształcie soczewki skupiającą i rozpraszającą
- wskazuje praktyczne zastosowania soczewek
- posługuje się lupą
- rysuje symbol soczewki i oś optyczną, zaznacza ogniska
- wymienia cechy obrazu wytworzonego
- podaje przykłady źródeł: dźwięków słyszalnych, ultradźwięków i infradźwięków oraz ich zastosowań
- wyjaśnia, że fale elektromagnetyczne różnią się częstotliwością (i długością)
- podaje przybliżoną prędkość fal elektromagnetycznych w próżni
- informuje, że każde ciało wysyła promieniowanie cieplne
- *opisuje doświadczenie ilustrujące zjawisko ugięcia fali na wodzie*
- *opisuje doświadczenie ilustrujące zjawisko rezonansu mechanicznego*

Uczeń

- demonstruje zjawisko prostoliniowego rozchodzenia się światła

ROZSZERZAJĄCE**OCENA Dобра**

- opisuje doświadczenie, w którym można otrzymać cień i półcień
- opisuje budowę i zasadę działania kamery obskury
- opisuje różnice między ciałem przezroczystym a ciałem nieprzezroczystym
- wyjaśnia, na czym polega zjawisko załamania światła
- demonstruje zjawisko załamania światła na granicy ośrodków
- posługuje się pojęciem ogniska soczewki
- nazywa cechy obrazu wytworzonego przez soczewkę
- wyjaśnia, dlaczego jest możliwe ostre widzenie przedmiotów dalekich i bliskich
- wyjaśnia rolę źrenicy oka
- *więcej promieniowania niż ciała jasne*

- wyjaśnia, jakie ciała bardziej się nagrzewają, jasne czy ciemne
- wyjaśnia zjawisko efektu cieplarnianego

DOPEŁNIAJĄCE**OCENA BARDZO Dобра**

ROZDZIAŁ IV. OPTYKA

Uczeń

- przedstawia graficznie tworzenie cienia i półcienia (przy zastosowaniu jednego lub dwóch źródeł światła)
- rozwiązuje zadania, wykorzystując własności trójkątów podobnych
- opisuje jakościowo zjawisko załamania światła na granicy dwóch ośrodków różniących się prędkością rozchodzenia się światła
- wyjaśnia pojęcia dalekowzroczności i krótkowzroczności
- porównuje działanie oka i aparatu fotograficznego
- wyjaśnia działanie światła odbłaskowego
- rysuje konstrukcyjnie obrazy pozorne wytworzone w zwierciadle płaskim
- rysuje konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez zwierciadła wklęsłe
- wymienia cechy obrazu wytworzonego
- **Uczeń**
- wyjaśnia powstawanie obszarów cienia i półcienia za pomocą prostoliniowego rozchodzenia się światła w ośrodku jednorodnym

OCENA CELUJĄCA

- buduje kamerę obskurę i wyjaśnia, do czego ten wynalazek służył w przeszłości
- wyjaśnia, dlaczego niektóre ciała wydają się jaśniejsze, a inne ciemniejsze
- rysuje bieg promienia przechodzącego z jednego ośrodka przezroczystego do drugiego (jakościowo, znając prędkość rozchodzenia się światła w tych ośrodkach); wskazuje kierunek załamania
- opisuje bieg promieni równoległych do osi optycznej, przechodzących przez soczewki skupiającą i rozpraszającą
- wyjaśnia pojęcia obrazu rzeczywistego i obrazu pozornego
- analizuje bieg promieni wychodzących

WYMAGANIA

- wyjaśnia rolę rezonansu w konstrukcji i działaniu instrumentów muzycznych
podaje przykłady rezonansu fal elektromagnetycznych

Uczeń:

- wyjaśnia, na czym polega zjawisko fałamorgany
- opisuje powstawanie obrazu w lunecie
- opisuje powstawanie obrazu w mikroskopie • porównuje obrazy uzyskane w lunecie i mikroskopie
- wyjaśnia mechanizm widzenia barw
- odróżnia mieszanie farb od składania barw światła
- wyjaśnia, w jaki sposób w oczach różnych zwierząt powstaje ostry obraz

WYMAGANIA

DOPEŁNIAJĄCE

OCENA CELUJĄCA

KONIECZNE	PODSTAWOWE	ROZSZERZAJĄCE	DOPEŁNIAJĄCE	
OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
<p>przez soczewkę oka</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę aparatu fotograficznego wymienia cechy obrazu otrzymywanego w aparacie fotograficznym postępuje się pojęciami kąta padania i kąta odbicia światła rysuje dalszy bieg promieni świetlnych padających na zwierciadło, zaznacza kąt padania i kąt odbicia światła wymienia zastosowania zwierciadeł płaskich opisuje zwierciadło wklęsłe wymienia zastosowania zwierciadeł wklęsłych opisuje zwierciadło 	<ul style="list-style-type: none"> bada doświadczalnie zjawisko odbicia światła nazywa cechy obrazu powstającego w zwierciadle płaskim postępuje się pojęciem ogniska zwierciadła opisuje skupianie się promieni w zwierciadle wklęsłym postępuje się pojęciem ogniska pozornego zwierciadła wymienia zastosowania lunety wymienia zastosowania mikroskopu demonstruje rozszczepienie światła białego w 	<p>przez zwierciadła wklęsłe</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje bieg promieni odbitych od zwierciadła wypukłego demonstruje powstawanie obrazów za pomocą zwierciadła wypukłego opisuje budowę lunety opisuje budowę mikroskopu opisuje zjawisko rozszczepienia światła za pomocą pryzmatu wymienia barwę światła, która po przejściu przez pryzmat najmniej odchyła się od pierwotnego 	<p>z punktu w różnych kierunkach, a następnie odbitych od zwierciadła płaskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje zjawisko rozproszenia światła przy odbiciu od powierzchni chropowatej wyjaśnia powstawanie obrazu pozornego w zwierciadle płaskim (wykorzystując prawo odbicia) analizuje bieg promieni wychodzących z punktu w różnych kierunkach, a następnie odbitych od zwierciadła wklęsłego analizuje bieg promieni wychodzących z punktu w różnych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę soczewek w korygowaniu wad wzroku

<p>wypukłe</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zastosowania zwierciadeł wypukłych opisuje światło białe jako mieszaninę barw (fal o różnych częstotliwościach) wymienia podstawowe barwy światła informuje, w jaki sposób uzyskuje się barwy w telewizji kolorowej i monitorach komputerowych 	<p>pryzmacie (jako potwierdzenie, że światło białe jest mieszaniną barw)</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje światło lasera jako światło jednobarwne demonstruje brak rozszczepienia światła lasera w pryzmacie (jako potwierdzenie, że światło lasera jest jednobarwne) informuje, że dodając trzy barwy: niebieską, czerwoną i zieloną, w różnych proporcjach, możemy otrzymać światło o dowolnej barwie informuje, że z podstawowych kolorów farb uzyskuje się barwy w druku i drukarkach 	<p>kierunku, oraz barwę, która odchyła się najbardziej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zjawiska obserwowane w przyrodzie, a powstałe w wyniku rozszczepienia światła bada za pomocą pryzmatu, czy światło, które widzimy, powstało w wyniku zmieszania barw informuje, że z połączenia światła niebieskiego i zielonego otrzymujemy cyjan, a z połączenia światła niebieskiego i czerwonego – magentę wymienia podstawowe kolory farb 	<p>kierunkach, a następnie odbitych od zwierciadła wypukłego</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, z czego wynika barwa nieprzezroczystego przedmiotu wyjaśnia, z czego wynika barwa ciała przezroczystego
---	---	---	---

	komputerowy ch			
--	-------------------	--	--	--